

14/08-26

EM 2026 / 336

Hermed fremsættes følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i Forretningsordenen for Inatsisartut:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en redegørelse om, hvordan lovgivningen og de offentlige ordninger kan udvikles, så det bliver økonomisk lettere og mere attraktivt at få og forsørge børn i Grønland. Redegørelsen skal belyse forskellige muligheder, deres forventede betydning for børnefamilierne og befolkningsudviklingen samt de økonomiske konsekvenser. Redegørelsen skal danne grundlag for fremtidige politiske beslutninger og forelægges Inatsisartut senest FM 2028.

Medlem af Inatsisartut Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut

Begrundelse:

For de fleste mennesker er det en stor lykke at få børn.

Men med lykken følger også et stort ansvar. Et barn skal vokse op med omsorg, tryghed og kærlighed, og derfor skal forældrene og samfundet altid sætte barnets bedste i centrum.

Langt de fleste forældre tager deres ansvar for børnene alvorligt. Men uanset om indkomsten er høj eller lav, ved alle forældre, at det har store økonomiske konsekvenser at få et barn. Et spædbarn vokser hurtigt. Tøj skal løbende udskiftes, og bleer, mad til barnet og andre fornødenheder er ikke altid billige.

Der er mennesker, som gerne ville have flere børn, men som på grund af deres levevilkår tøver med at udvide familien. Derfor bør det undersøges, hvordan lovgivningen og de offentlige ordninger kan udvikles, så det bliver økonomisk lettere og mere attraktivt at få og forsørge børn i Grønland.

Grønlands Statistiks befolkningsfremskrivning fra 2026 viser,¹ at den grønlandskfødte befolkning kan falde med omkring 14 procent frem mod 2050, hvis den nuværende udvikling fortsætter. Antallet af fødsler forventes at falde, mens befolkningens gennemsnitsalder forventes at stige. Tallene i fremskrivningen er ikke en sikker forudsigelse om fremtiden, men de viser, at der er behov for handling.

Befolkningsudviklingen handler ikke alene om antallet af indbyggere. Den har også betydning for fremtidens arbejdsstyrke og kompetencer, skattegrundlaget og samfundets udvikling. En økonom har blandt andet fremført, at mennesker, viden og nye idéer har betydning for den langsigtede økonomiske udvikling.² En vedvarende befolkningsnedgang kan derfor svække grundlaget for samfundets fremtidige udvikling.

Vi har tidligere fra Atassut fremsat et forslag til forespørgselsdebat i Inatsisartut om, hvorvidt skattereduktion for forældre for hvert barn kan forbedre børnefamiliernes vilkår og bidrage til befolkningstilvæksten. Naalakkersuisut anførte i sit svar, at skattesystemet måske ikke er det bedst egnede redskab, og at blandt andet reglerne om børnetilskud kunne undersøges. Debatten viste dermed, at der findes forskellige muligheder, men også at der mangler et samlet beslutningsgrundlag.

¹ Grønlands Statistik (2026), Befolkningsfremskrivninger 2026–2050 [Innuttaasut 2026-miit 2050-imut siunut naatsorsorneqarnerat], afsnittet "Folketallet falder frem mod 2050".

² Økonomen Charles I. Jones, "The End of Economic Growth? Unintended Consequences of a Declining Population", American Economic Review, bind 112, nr. 11, 2022, s. 3489–3527.

Der findes ikke én enkel løsning. Mulighederne kan blandt andet findes inden for børnetilskud, skatteregler, barselsvilkår, daginstitutionsbetaling og andre offentlige ordninger. Før Inatsisartut beslutter konkrete ændringer, bør mulighederne, deres virkninger og økonomiske konsekvenser belyses samlet.

Vi i Atassut siger nej til ikke at handle over for befolkningsnedgangen. Familien er en bærende søjle i samfundet, og hjemmet skal være et sted, hvor barnet oplever tryghed, omsorg og varme. Bedre offentlige rammer kan ikke stå alene; forældrenes eget ansvar er det vigtigste. Forslaget har ikke til formål, at det offentlige skal overtage forældrenes ansvar, men at sikre, at lovgivningen og ordningerne ikke gør det unødigt vanskeligt at stifte familie.

Hvis vi arbejder sammen, kan vi ændre udviklingen. Men vi har brug for et godt grundlag for at tage det næste skridt ind i fremtiden. Ønsker vi at tage det?

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Det forventes, at redegørelsen kan udarbejdes inden for ét år. Arbejdet forventes at svare til et halvt årsværk for en AC-fuldmægtig og dermed at koste cirka 250.000 kr.

Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Ingen.

Økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne

Ingen.